

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 5. Præsentia Dei, absterret à peccatio. Ex Veteri. Ex Novo. Ex Patribus, & aliis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79369)

ros cœli perfundit, eò gravius punimur; si vel labrusca in horto cordis nostri pullulet. *Ubi abundat gratia, superabundat & delictum.* Rom. 5. 20. Oliva l. 11. Strom. §. Cum feris &c.

Unus est Pater vester. Matth. 23. 9. S. Hieron. ep. ad Demetriadem: non est hortatio vehementior, quam quâ nos Scriptura Filios Dei vocat. Quis enim non erubescat, & metuat, tantò Patre agere aliquid indignum: ut, qui dicitur DEI filius, ipse efficiatur vitii servus?

§. V.

Præsentia Dei absterret à peccato.

Ex Veteri.

Ambula coram me. Gen. 17. 1. Abul. id est, sic ambula in tua conversatione morum, ac si me coram te semper videres. Et illud est præcipuum, quod hominem tollit à peccatis; scilicet continua memoria de Deo in actibus nostris. Did. Nissl. Vit. Abr. l. 6. c. 2.

Risit (Sara) occultè. Gen. 18. 12. Tanquam totus intrâ abdita pectoris risus non peractus pervenerit ad oculos. Vix itâ risit, quando Dominus ait: *quare risit Sara?* v. 13. Mox in risum Saræ Dominus inquisivit: qui, licet secretissimus fuerit, scientiam tamen Dei effugere non potuit. Id. ib. l. 7. c. 6.

Facies candelabrum ductile de auro mundissimo. Ex. 25. 31. *facies lucernas septem, & pones eas super candelabrum.* v. 37. Philo Judæus ait, tabernaculum illud vetus fuisse figuram Mundi, qui quodammodo Dei domus est. Oleaster hic: ad quid Domine vis in domo tua candelabrum cum lucernis septem habere? Nè putares homo, posse malè conversari, & occultari: sive enim in die, sive in nocte, impiè egeris, ab eo videris. Id. ib.

Accipiens (Moyſes) vitulum, quem fecerant, combussit; & contrivit usque ad pulverem. Ex. 32. 20. Miror, populum terrore percussum, & attonitum, Moyſis voce, quasi iclu quòdam terrifici fulminis exanimatum. Unde hic pavor? Respondet Abul. q. 30. licet Deum illum diligenter, quem colebant; pro quo fabricando spoliaverunt se aurò suò: tamen ad præsentiam Moyſis vitulum illum conculcantis, & in eorum confusionem maximam, destruentis, nullus aliquid faciebat: quia invaserat eos timor, & tremor. Arcones in If. 3. 13. Disc. 1.

Tenebra non obscurabuntur à te, & nox sicut dies, illuminabitur. Pf. 138. 12 *sicut tenebra ejus, itâ & limen ejus.* Marcus Antonius Flaminius: neq; tenebræ habent tenebras apud te; & nox sicut dies illuminat. Similes sunt tenebræ, & lux. Psalmò eodem v. 2. *tu cognovisti sessionem meam, & resurrectionem meam.* Flaminius: omnia tibi nota sunt, quæ sedens, stans, ambulans, cubans, cogito, atque ago. Did. Nissl. Vit. Abr. l. 7. c. 6.

Sume tibi laterem, & pones eum coram te. Ezech. 4. 1. Magistri facultatem Deus ostendit Ezechiel, docens, quos, ex quibus, disci-

pulos deberent constituere. *Fili hominis, sume tibi laterem &c.* Quibus verbis declaratur, opus esse, ut Magister ex luto discipulos faciat templum Dei. *Et pones eum coram te.* Sic enim discipulus repente melior sit, si in conspectu Magistri semper versetur. Assidua enim præstantium exemplorum actiones fimiles in animis non profus asperis, ac duris, imagines imprimunt. Ideo Jezi, & Judas furto ille; hic proditione, ceciderunt: quoniam ex Magistrorum oculis se subdixerunt. S. Nilus lib. Ascet.

Melius est mihi, absque opere incidere in manus vestras; quam peccare in conspectu Domini. Dan. 13. 23. Vicit generosè in lucta: non enim à scelere se cohibuit, aut metu viri, aut infamiae: nec fama meminit, nec viri; sed Dei. O verbum! nolo assentiri. Cur? an quia dedecet, matronam, suo sanguini notam inurere? an quia scelus in vulgus pessimè oblocuturum erumpet? non his abducitur rationibus à scelere. Audi: *quam peccare in conspectu Domini.* Ideo vicit: quia non humanis, sed divinis armata telis monstra repressit: apud Deum se ream futuram. Discamus in lucta cum vitii hoc tantum telò uti: nempe Dei timores; rejectis humanæ prudentiæ scutis, & gladiis. Is enim non ruit, qui non arundineo humani timoris baculo, sed Deo, innititur. Oliva l. 10. Strom. §. Melius est mihi &c.

Ex Novo.

Inimicus homo hoc fecit. Matth. 13. 28. S. Chrysol. l. 97. malus nunquam non stultus. Quid hic egit inimicus? Esto, quòd dormirent servi; nunquid Dominus dormiebat? esto, quòd oculos fervorum sopor clausit post laborem; nunquid dormitantis oculos ulla vice rat lassitudo? Planum erat, quòd super rem suam magis Dominus vigilet, quam servus, & operarius: & tamen putabat, se etiam à Domino, quem reputabat absentem, non videri. S. Cyrill. Jerof. catech. 4. de idololatriis: quidam solem ponebant; ut, occidente sole, noctis tempore linè Deò essent. Alii verò lunam; ut in die Deum non haberent. Ezech. 9. 9. *Et dixit ad me: iniquitas domus Israel, & Judas magna, & nimis valde dixerunt enim: dereliquit Dominus terram; & Dominus non videt.* Sylveira hic. q. 8.

Accepit autem omnes timor- quia propheta magnus. Luc. 7. 16. Imò erat maximus omnium, quia omnia viderat, omnia noverat. Sed utinam hoc mortales homines expavescerent, atque meditarentur, cum deliberant perperam agere. Quòd si humanos devitant oculos, illius aspectum devitare non possunt: quoniam in omni loco oculi Domini contemplantur bonos, & malos. Prov. 15. 3. Sim. Cass. l. 5. c. 12.

Quòd erat ipse venturus. Luc. 10. 1. Cur hoc additur? An Discipuli Christo absente languerent in officio, ut meminisse oporteat Magistrum affore? sic putat Cajetanus: scientes enim Discipuli, quòd sublequeretur Magister;

gister; cogeantur omni curâ injuncta exequi. Velloso in Judith 1. Paræ. 17.

Hydropicus ante eum. Luc. 14. 2. Hydropicus est omnis, qui per dissolutam vitam, & lubricam, animâ suâ graviter agrotat; qui & Christô indiget. Et sanabitur planè, si ante Christum fuerit: nam qui ante Christum fuerit, cogitans semper, quomodo ab ipso videatur, minimè peccabit. Theophylactus hic.

Peregrè profectus in regionem longinquam, & ibi dissipavit substantiam suam. Luc. 15. 13. Cur in patria non sectatus delicias? cur ibi non dissipavit substantiam? natio in solo major peccandi, quàm in peregrino, occasio. S. Chrysol. l. 1. quæramus, quæ res filium rapuit hos ad ausus? Respondet: cupit vivendi libertate gaudere. Sed ea paterno aspectui inerat vis, & quodammodo præpeditus cupiditatibus non posset indulgere. Naxera in Jos. 18. §. 7.

Ex Patribus, & aliis.

Hac solum ratione fit, ut quis nunquam labatur; si Deum sibi ipsi semper adesse existimet. Clem. Alex. l. 3. pædag. c. 5.

Quantascunq; tenebras factis tuis superstruxeris; Deus lumen est. Tertull. l. de peccat.

Hominem vereris præsentem; Dei Patris, & Filii, non vereris præsentiam? S. Ambros. in Pf. 118. l. 1.

Si peccare vis, quare, ubi te non videat; & fac quod vis. S. August. Serm. 96. de Verb. Dom.

Ita peccatum declina, quasi celare non posses: ibi pecca, ubi Deum esse nescis. S. Isidorus. l. 2. fol. c. 11.

Difficile profectò à via justa aberrare, qui in corde suo Dei non obliviscitur. S. Basiliius Cæsar. serm. quòd Deus non est auctor malorum.

Ubi Deus, peccatum nullum: ubi peccatum, non ibi Deus. S. Chrysol. l. 44.

Aversamini vitia, colite virtutes. Magna vobis indicta est necessitas probitatis; cum ante oculos agitis Judicis cuncta cernentis. Boetius l. 5. de consol. profà 6.

§. VI.

Oblivio præsentia Dei est origo peccati.

Egressus Cain à facie Domini. Gen. 4. 16. Orig: qui discedit à conspectu Dei, nescit converti, & peccatum poenitendo purgare. Apud Did. Niss. Vit. Abr. l. 6. c. 2. Cum, futuro facinori viam sternens, fratrem in solitudinem trahit, secretis patrocinantibus scelus peragit, iniquissimus pariter, & stultissimus qui ad perpetrandum maximum nefas sufficere sibi credit, si aspectus vitaret hominum; fratricidium Deò teste facturus. Unde puto, quòd hæc in illo jam tunc opinio fuerit, quæ nunc in multis est; Deum terrestria non respicere, & actus sceleratorum hominum non videre, Salvianus l. 1. de provid. Dei de Cain.

Non est Deus in conspectu ejus. Pf. 10. 5. Istius nequitia reddita est causa conveniens, quia in conspectu suo non habet Deum. O quàm profunda cæcitas, Deum ante oculos non habere. Nam si ultimum malum creditur, solis lumina non videre; nunquid apud superiores inferna patiuntur, qui auctorem sacri luminis pro sua minimè cæcitate respiciunt. Cassiodorus hic.

Egressus autem servus &c. Matth. 18. 28. Si regem præsentem, omniaque cernentem, cogitasset, tam horridum facinus non patrasset. Ideo confervum suffocat; quia se egressum à Domini præsentia putat. Escobart. 5. Parab. Chr. l. 2. Sect. 2. §. 3.

§. VII.

Peccatum solum est malum.

Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccatum Mundi. Joan. 1. 29. S. Bernardus f. de triplici adventu: Joannes B. clamat: *Ecce Agnus Dei &c.* Non dicit, morbos corporis, non molestias carnis; sed peccatum, quod est morbus animæ, & corruptio mentis. Poterat & morbos, reliquasque miseras tollere: peccatum enim solum est malum, & comparatione illius aliud nullam, Sylveira hic. q. 8.

Tentatum per omnia pro similitudine absque peccato. Hebr. 4. 15. q. d. passus similiter, ac nos patimur, dolores, labores, famem, sitim, pro similitudine, id est, quæ tamen omnia similitudinem habent mali: quia solum peccatum malum; reliqua solum specietenus mala. Pinna in Eccl. Ethol. 85.

Scimus, nos lædi posse à nemine, nisi deprehendamus in sceleribus, aut maleficiis: occidere potestis, lædere non itèm. S. Justinus M. Apol. 2. pro Christianis ad Antoninum Pium.

Jam non novimus malum, nisi offendere Deum: nec novimus bonum, nisi promereri Deum; & perducere ad illa, quæ promittit. Quid illa bona Mundi hujus, & mala Mundi hujus. Indifferenter habeamus: quia jam suscepti ab utero matris nostræ indifferenter ea habentes dicimus: *sicut tenebra ejus, ita & lumen ejus.* Pf. 138. 12. Nec felicitas hujus sæculi nos beatos facit, nec adversitas miseros. S. August. in Pf. 138.

Nihil est, quod lædat hominem, nisi solum peccatum: eò autem sublato omnia sunt facilia, explicata, atque tranquilla: quemadmodum, si id adsit, sunt omnia scopuli, tempestates, & naufragia. S. Chrysol. in Pf. 139.

Unum, idque solum, quod inferi homini dedecus atque contumeliam, peccatum. Ut enim universus orbis te malè tractet contumeliosus; modò nè fueris tibi contumeliosus; nullà afficiere injuriâ, aut dedecore. Proditio tantum est à conscientia pendens. Cave prodas tuam conscientiam; & nemo te prodit. S. Chrysol. in Pf. 44. hom. ad Eutropium, & illud, Pf. 44. Assistit regina.

In Mundo unicum malum est peccatum, S. Chrysol. ep. 1. ad Olympiod.

Malum solum peccatum est: quia creaturæ rationali, præter peccatum, nihil nocere potest. S. Rupertus l. 12. in Joan. 16.

Nihil